

بررسی میزان بهره‌گیری مدیریت‌های ترویج کشاورزی استان‌ها از

روش‌های ترویجی

محمد رضا شاه‌پسند

دانشیار مرکز آموزش عالی امام خمینی (ره)، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، کرج، ایران (shahpasand.mr@gmail.com)

چکیده

این مقاله، با هدف میزان بهره‌گیری مدیریت‌های ترویج از روش‌های مختلف طی یک دوره چهارساله (۹۵-۹۲) تدوین شد. روش تحقیق، پیمایشی و نوع تحقیق توصیفی و همبستگی بود. ابزار تحقیق، پرسشنامه‌ای بود که توسط مدیران هماهنگی ترویج و روسای ادارات ترویج استان به صورت تمام شماری تکمیل شد. یافته‌ها نشان داد که از بین ویژگی‌های ارتباطی و آموزشی؛ ارتباط با کارکنان ترویج رتبه اول، ارتباط با بخش‌های اجرایی رتبه دوم و میزان تبادل اطلاعات با مدیران دیگر رتبه آخر را کسب نموده است. از دیدگاه پاسخگویان بازدید واحدهای کشاورزان برتر رتبه اول، روز مزرعه رتبه دوم، مدرسه در مزرعه رتبه سوم و هفته انتقال یافته‌ها و توزیع نشریات کاربردی رتبه‌های آخر را در انتقال دانش فنی به کشاورزان داشتند. در زمینه به‌کارگیری روش‌های مختلف ترویجی نیز، دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی رتبه اول، مشارکت در سایت مدیریت مشارکتی جامع محصول، رتبه دوم و مشارکت در سایت الگویی، تولید نشریات ترویجی و مشارکت در کانون یادگیری رتبه‌های آخر را به خود اختصاص دادند. نتایج همبستگی نیز نشان دهنده ارتباط معنی‌دار متغیر شرکت در کلاس‌های تخصصی با بهره‌گیری از نشریات ترویجی، سطح تحصیلات با کانون یادگیری، ارتباط با بخش‌های ترویجی با دو متغیر هفته انتقال یافته‌ها و کانون یادگیری، ارتباط با تحقیقات با مدرسه در مزرعه، مبادله اطلاعات با مدیران با اجرای واحدهای نمایشی، ارتباط با کشاورزان با مزرعه نمایشی و بهره‌گیری از روش‌های جدید با طرح تحقیقی ترویجی و هفته انتقال یافته‌ها بود. همچنین، تحلیل عاملی تنها دو عامل روش‌های مرتبط با انتقال دانش و مشارکت کم‌تر بهره‌برداران و روش‌های عملیاتی با مشارکت بیش‌تر بهره‌برداران را نشان داد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت ترویج، روش‌های ترویجی، انتقال یافته‌ها